

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (ANO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 44

BUENOS AIRES

9 de noviembre — 9. novembra 1989

Misli o slovenstvu

Slovenska republika — Slovenija v svetu — Slovenija brez mej

Narod, kakor družina, je naravna skupnost, medtem ko je država umetna ustanova. Dolžnost te je, da služi ne le osebam temveč tudi naravnim skupnostim živečim v njihinjih mejah.

Narodno ozemlje je tista zemlja, ki je last članov nekega naroda, medtem ko je državno ozemlje začrtano po dogovorjenih ali osvojenih mejah. Zato ni širjenje narodovega ozemlja omejeno na vojaško ali politično osvajanje, pa tudi njegova izguba je mogoča brez vojne ali mednarodnih pogodb.

Narodove in državne koristi se ne krijejo vedno, lahko pa si tudi nasprotujejo. Nevarnost za narod, ki živi v več državah, je ta, da prične dajati državi, to je umetni strukturni, večji pomen kot jo ta ima, ali jo celo vrednoti višje od svojega lastnega obstoja.

Državne meje, ki krijejo slovensko ozemlje, niso izraz slovenske vojne. Ločijo nas, kolikor sami pristemo nanje. Mogoče je živeti mimo njih.

Razmeroma majhno ozemlje je verjetno eden od razlogov, da je izseljevanje slovenska demografska stalnica. Odigrani od svoje zemlje in brez živega stika z viri svoje kulture so bili izseljeni v preteklosti ločeni od narodnega občestva. V svetu pa, ki so ga prometne ter informativne zveze skrile in s tem olajšale tako kulturne stike med rojaki kakor globalno usmerjeno gospodarstvo, to ni več neizbežno. Z iznajdljivostjo je treba uporabljati družbene spremembe svojemu narodu v prid.

Kakor oseba in družina potrebuje tudi narod za obstoj duhovnih in tvarnih dobrin. Kultura in gospodarstvo sta osnova narodove rasti; vendar življensko silo daje tako osebi kakor družini in narodu le jasen cilj, ki presega racionalistični pogled na svet.

Tako na svoji zemlji kakor v svetu se narodnost lahko ohranja in raste na podlagi gospodarskih in kulturnih temeljev, vse dokler je v skupnosti prisotna vzajemnost kot izraz tako medsebojne ljubezni kakor odvisnosti.

Brez slovenščine ni Slovencev. Vsa naša kulturna, gospodarska in politična zgradba sloni na jeziku. Slovensčina opredeljuje naš narodni značaj, več v nas zahtevnost, nam vzgaja čustvovanje, zagotavlja kulturno enkratnost, ustvarja vez s preteklostjo in s prihodnostjo rodu ter veča med nami družbeno vzajemnost. Slovensčina ni vezana na oziroma.

Kultura in gospodarstvo se v narodu medsebojno omogočata, dopolnjujeta in krepita. Ustvarjanje pogojev za njun razcvit imenujemo politika. Politično delo samo na sebi ne ustvarja dobrin; ustvarja pa pogoje za uspešno sodelovanje dejavnikov in pravično delitev sadov. Od tod njegov pomen.

Med temeljnimi pogoji za zdravo kulturno in gospodarsko življenje je pravičnost v svobodi. Naloga politike je nuditi ljudstvu tako družbeno ureditev, ki bo izpolnitve tega pogoja omogočila in zagotovila.

Kultura, gospodarstvo in politika ne morejo obstajati kot nekak splošen pojem. Vedno služijo bodisi konkretnemu posamezniku bodisi skupini, narodu, ali državi.

Slovenci potrebujemo slovensko kulturo, slovensko gospodarstvo in slovensko politiko, ne glede na to, če smo že dosegli svojo državo ter v kateri državi živimo. Slovenski kulturni, gospodarski in politični svet bi moral biti vsenaroden in tudi naddržavni organ. Dokler sta v

Sloveniji gospodarstvo in politika monopol neke skupine, tak demokratičen svet v celoti ni mogoč.

Dokler je očetnjava podprtva totalitarizmu in centralizmu, je treba, da gojimo Slovenci v svetu slovensko kulturo in razvijamo svoje gospodarstvo iz lastnih moči, v skladu s samostojnim političnim pogledom, iz čuta medsebojne odgovornosti ter zavesti skupne prihodnosti in skupnih narodnih ciljev.

Narod potrebuje premoženje. Brez slovenske lastnine ni slovenskega gospodarstva. Zemlja je bila dolgo (a verjetno ne od nekdaj) skoraj edina narodova lastnina. Obstoj in rast naroda sta bila zato v veliki meri odvisna od lastništva zemlje; istočasno pa je omejenost ozemlja, včasih rast naroda tudi omejevala.

Narodovo premoženje predstavlja danes, poleg zemljiškega tudi industrijski, tehnološki in trgovski kapital ter dejanski pa tudi potencialni talenti slovenskega ljudstva. Nitki kapital niti talenti niso vezani na ozemlje, temveč na osebo. Osebno vrednotenje, osebni teženje po novih dosežkih, osebni čut za kakovost in storilnost ter osebna zavest o potrebi vzajemnosti med rojaki predstavlja gomilno silo narodnemu gospodarstvu.

Predjetja so slovenska toliko kolikor njih lastniki čutijo slovensko in se odločajo v skladu s slovenskimi koristmi. To drži ne glede na kraj in na tržišče, v katerem podjetje deluje ali na dejelo, v kateri žive lastniki.

Kapital služi narodu, kadar njevi lastniki vrednotijo slovenstvo in se zavedajo, da so odgovorni za del slovenske, gospodarsko kulturne celine.

Vsaka tvarna korist je po svojem bistvu podrejena osebni, družinski in narodni blaginji, ki je skladje koristi in vrednot. Vendar je tudi to podrejenost le sad osebnih odločitev.

Osamleten človek je klub samozvesti šibak in ranljiv in zato težko razvija v polni meri svojo osebnost. Tudi nepovezan kapital v svetu, pa tudi na slovenskih tleh, je lahko plen močnejših združenj kapitala, ki utegnejo služiti neslovenskim pa tudi protislovenskim namenom. Odtod potreba gospodarske povezave.

Slobodna povezava samostojnih osebnosti in podjetij je možna, kadar prizadeti resenijo slovenstvo in črapajo iz njega smisel za vzajemnost.

Živeti in rasti kot narod je mogoče kjer koli, če imamo gospodarsko osnovo, kulturno silo in politično smer. Kadarko bo ta zavest prisotna tako pri rojakh v svetu kakor v zamejstvu in matični Sloveniji, bo postala Slovenija v svetu naravnih del slovenskega občestva.

Determinizem in oportunitizem, ki vidita v rojakah, ki žive v svetu, bodisi neizbežno izgubo bodisi enkratno priložnost za pridobitev njihovih prihankov ali uporabo njihovega trenutnega vpliva, sta smrt vsakega pogledu v svet in v prihodnost.

Zamisel „slovenskega kulturnega prostora“ ni dovolj. Kultura, brez zdrave gospodarske osnove opeša; prav tako tudi gospodarstvo brez kulturnih vrednot. Zato zajema Slovenija brez mej tako kulturo kakor gospodarstvo v demokratičnem okviru političnega pluralizma.

Odprta miselnost, smiseln gospodarstvo in politična vizija kličejo po samostojni slovenski državi. Ta osnovna zahteve ne nasprotuje misli o Sloveniji v svetu ter najde svoje dopolnilo v uresničitvi Slovenije brez meja. Gre za celostni pogled na slovenstvo. Dokler pa nimamo svoje države, nam pot do globalnega slovenstva ni zaprta, temveč le otežkočena.

Samostojna in demokratično urejana slovenska država bi s svojimi

mi zakoni in primerno vzgojo olajšala povezavo slovenskih korist po vsem svetu. Lahko pa se zgodi tudi obratno, da bo mreža slovenskih ustanov po svetu odločilnega pomena pri snovanju slovenske države.

Pričetek gospodarske povezave naj bi bil med slovenskimi finančnimi zavodi pa v mednarodnem trgovjanju. Dokler v matični Sloveniji ni takih ustanov, prostih totalitarnega nadzorstva, jih je treba krepite v zamejstvu in v svetu.

Totalitarna miselnost je v svojem bistvu nasprotna zamisli svobodne Slovenije, znatno pa tudi zunaj meja. Povezava ustvarjalnih in samozavestnih oseb je mogoče le v svobodi. Prisila ne more vzбудiti podjetnosti. Zato je treba biti previden do ustanov odmirajočega totalitarnega režima, ki bi se rade poslužile slovenske ustvarjalnosti v svetu za ohranjevanje svoje življenja nesposobne strukture.

Kulturna povezanost naj bi se pričela predvsem z izmenjavo mladih na strokovni in univerzitetni ravni. Dokler Republika Slovenija ne dopušča svetovnonazorne svobode pri študiju in pouku je treba pričeti podobno izmenjavo z rojaki, ki žive v svobodnem svetu. Pri tem je potreben program in ni zaupati improvizaciji.

Ko bo matična Slovenija zmožna opravljati svojo vlogo v narodnem občestvu, bo treba misliti na predavanja slovenskih znanstvenikov iz diaspora na slovenskih univerzah, na vzpostavitev gospodarskih vezi med slovenskimi podjetji, na izmenjavo strokovnjakov ter na medsebojne delovne obiske svobodoljubnih in narodno zavednih kulturnikov.

Slovenske mednarodne razstave so

(Nad. na 2. str.)

Slovenska partija išče pot, da bi pred svetom in občani pokazala, kako se je spremenila, obenem pa bi ostala v bistvu taka kot prej. To je težko in ji ne uspeva ravno najbolje. A vseeno poskuša.

Tako smo dobili novice iz zadnjih dni meseca oktobra, da so sprejeli v Sloveniji nekaj novosti: Najprej, da se bivša Socialistična zveza delavnega ljudstva spremeni — in sicer do novo ime: Socialistična zveza Slovenije — SZS. Tudi so dobili novo člansko izkaznico: na naslovni strani je novi znak SZS, kot stilizirani Triglav simbol OF. Nad njim stoji črka OF, pod njim pa SZDL — da tako jasno pokažejo, kako zajemajo iz zgodovinskih predhodnic. Da pa seveda ne bo zmede, nad vsem kraljuje komunistična peterokraka zvezda. Ker je rdeča barva že preveč ob dober glas, je barva knjižice modra.

Veliko sprememb, kajne? Saj poznamo tisti vic: Če ima kmet deset krav in deset konj, in če reče svojim kravam konj; koliko konj ima. Odgovor je — še vedno samo deset!

Pa še druga zanimivost iste vrste: kakšen naj bo plakat, ki vabi na 11. slovenski partijski kongres? Načrt je pripravila Studio Marketing, ki dobro ve, kaj hoče stranka in česa nočejo ljudje. Zato je plakat moder, na njem pa peterokraka zvezda, a rumena. Rdeča barva se blešči v svoji odstotnosti. In Lev Kreft je dejal, — dobro pozna ljudi — „Le kaže bi zgledalo, če bi imeli ob geslu Evropa zdaj na plakatu ali znački še srp in kladivo?“ Modra barva naj bi simbolizirala svobodomiselnost, rumena pa provokacijo in izliv za novo. Kakšna modrost!

In kaj naprej? Morebiti bodo spremenili še ime partije? Saj danes

Nova obleka

POGLAVJE IZ KOZMETOLOGIJE

splošno uporabljajo le kratice ZKS, samo da jim ni treba napisati besede — komunistična.

Objavljam, da želi ZKS biti odprta — tudi do vernikov. „Povezovala se bo z vsemi političnimi silami, ki so pripravljene spoštovati demokratična pravila...“ (Kdo je bil tisti, ki ni koli! ni spoštoval demokratičnih pravil, niti letos ne — primer četvorice, okrogle mize alternative itd). In glede volitev mimogrede izjavlja nekaj, s katerim prizna veliko zgodovinsko dejstvo, ki njih same bije po ustih:

„Gre za... dokument, s katerim naj bi se ZK politično legitimirala na spomladanskih volitvah. ZKS to legitimnost sicer že ima, pridobil je to sicer že im je med NOB, toda zdaj jo želi potrditi na demokratičen način z volitvami.“

Tako sedaj partija prizna, da si je legitimnost, oblast namreč, prilasta med NOB, in kar je isto, da je dobila oblast z državljanško vojsko in revolucionjo; pa še to, da dosedaj ni bilo nobenih demokratičnih volitev v Sloveniji!!! („volitev“ je sicer bilo že neštejtov!).

Sedaj tudi pripravljajo nov volilni zakon in zakon o političnem združevanju, ki ga niso zaradi partijske opozicije sprejeli na okrogle mizi alternativne koordinacije, ki je zato žalostno začpal.

Kaj se torej dogaja? — Čim več sprememb, da se spremeni čim manj! In kozmetične olejepavage — moda je enkrat rdeča, drugič modra. Besede so lepe. (Saj mlađi ne vedo, da je zvezda simbol komunizma!) In pripravljajo stolček mlademu Ribičiču, Cirilu, ki je bil dosedaj bolj znan bolj kot ortodoxem komunist in vreden sin svojega očeta. Pa kaj se hoče, oblast je le vredna nove obleke.

Obiski iz Kanade

Pred dvema tednoma so Slovenci iz Kanade prišli obiskati našo skupnost v Argentini. Želeli so biti prisotni na slavju ob dnevu 29. oktobra zato so takoj po prihodu obiskali Slovenko hišo in ostali na tej proslavi. Tam je v imenu rojakov iz Kanade pozdravil vse Slovence v Argentini Tone Seljak, ki je dejal:

Ko smo zapuščali Kanado, so nam misli uhajale tja nazaj v leto 1945, ko smo kot begunci zapuščali domovino in nihče ni vprašal, kam gremo. Le to smo vedeli, da hočemo čim dalje stran od komunističnega teritorija.

Potem, ko je bilo toliko nam drugih borcev in družin po angleški zvijači vrnjeni komunističnim krvnim v roke, smo se razkropili po italijanskih in avstrijskih taboriščih. Ta taborišča so postala na tuji zemlji naš novi dom.

Veliko nas je bila samih, brez družin in brez sorodnikov.

V tistih dneh so se ustvarila med nami prijateljstva, lahko rečem, da smo v tistih dneh postali kot ena velika družina v tujem okolju.

Ko spomini uhajajo nazaj, nikoli ne mislim na negotovost tistih časov, ko smo bili morda lačni, ko nismo vedeli, kam nas bodo prestavili. Spominjam se vedno le veselih dogodkov, šole, športnih prireditvev, šahovskih turnirjev, akademij in nastopov pa tudi naših mladostnih nemuminosti. Zlasti pa se spominjam vseh prijateljev s katerimi smo si to veselje delili.

Ko nas je usoda razpršila po svetu in smo začeli borbo za obstanek, so naše zunanjé vezi popustile. Vem

praznik praznik narodnega osvobodenja od habsburške dinastije. Na ta dan je naš narod po dolgih stoletjih znova svobodno zadihal. Na žalost je ta svoboda zatonila posebno še marca leta 1945, ko je brezbojni komunizem z nepopisanimi grozotami začel naš narod.

Sedaj se je narod že spet začel prebujati in bo vsak čas odvrgel vsako sled komunistične diktature.

Naša vztrajnost, naše molitve niso bile zamarni. Upam, da bomo sedaj dočakali nov 29. oktober, ta ki nam bo prinesel neodvisno, demokratično in samostojno Slovenijo.

Govor je vzbudil med nami prijateljstvo. Že na večerji ob proslavi kakov tudi po njej se je razvil med starimi znanci, ki se morda niso vedeli že nad 40 let, le povogovor.

Tudi pozneje so si kanadski Slovenci udeležili našega kulturnega življenja.

Obiskali so seveda vsak prosvetni dom, kjer so se lahko razgovarjali za pograjeni misli, in ostali še na morebitnih prireditvih, igri, razstavi. Udeležili so se tudi Slovenskega dneva v Berazategui. Poleg tega so obiskali Lujan, pogledali mesto, za konec pa so odšli v Bariloče, odkoder se vrnejo naravnost v Kanado.

Organizacijo njihovega bivanja med nami je prevzela agencija Ilirija. Zanimivo je, da jih je spremiljala na avtobus mlada vodička Veronika Vester, rojena že v Argentini in jim v odlčni slovenščini razlagala zanimivosti.

Stiki med Slovenci po svetu so nam vedno dobrodošli, saj se tako bolje spoznamo. Gostje imajo možnost spoznati naše delovanje, in navezati osebne stike.

Tako se uresničuje ideja Slovenije v svetu — skupni slovenski kulturni prostor.

JULIJ SAVELLI

Pomlad tu in tam

Iz matične domovine že dolgo in zlasti v zadnjem času prihajajo glasovi, ki naznajajo vedno močnejše brstjenje slovenske pomladi. Veseli smo vsakega pojava, ki bratom v domovini skuša prinesi olajšanje po tolikih letih moreče tiranije, trpljenja in preganjanja, a ne pustimo se ob njih uspavati. Kritično presojarje vseh teh pojavov nas bo prej ali sleg privedlo do prepričanja, da je pot do svobodne in suverene Slovenije še dolga in težka, kajti na njej sta dve veliki oviri: partija, ki — čeprav oslabljena (in morda prav zato) — na videz širokogrudno v velikodušno tolerira vse, kar se dogaja; druga pa je ideja Velike Srbije, ki je kot plod Titove politične zvitosti, dolga leta kot žerjavica pod pepelom tlela in sedaj spet vzplamela. Zato v naših naporih za popolno uničenje sistema, ki je ob tisočih nedolžnih žrtev na silja privadel domovino na rob propada, ne smemo odnehati. Za nas bo pomlad v domovini nastopila, ko si bo narod sam kod narod svobodnjakov v svobodnih volitvah izvolil svoje predstavnike in po svoji volji izbral svoj način življenja.

Ob lepi besedi „slovenska pomlad“ pa se mi vzbuja misel na obletnice naših Domov. Ali ni pravzaprav vsaka obletnica čas nove pomladi v naših Domovih? Čas, ko mora znova brsteti in vzveteti življenje v njih? Čas, ko je treba cepiti divjake, da bo drevo plemenito; ko je treba suhe, nerodovite veje porezati, da bo drevo lepo rastlo in rodilo dober sad?

Delo v naših Domovih ni končano in nikdar ne bo smelo končati. Ob-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

hajamo obletnice zato, da se nam znova in še bolj utrdi volja za delo v njih. Nikdar ne smemo nehati opozarjati in spet opozarjati. Naši najboljši so izkravali, da bomo mi živeli; a ne v udobju in brezskrbnosti, ampak tudi kot svobodni in zavedni nihovi potomci ter nosilec v glasnik svobode slovenskega naroda. Dokler te narod ne uživa, za nas ni počitka in je naša velika naloga, da storimo vse, kar moremo, da tudi bratom doma zasije sonce svobode. K temu lahko doprinaš svoj delež vsak na svoj način: z živo ali pisano besedo, s svojim vplivom, zvezami, s svojim ugledom v okolju, v katerem se giblje. Predvsem pa z zvestobo idealom. Plemenito tekujmo v tem. Ne samo, kdo bo imel lepsi in večji Dom, ne samo kdo bo pripravil lepšo in bogatejšo prieditev, ampak v tem, kdo bo čimveč storil za to, da svet spozna tragedijo našega malega naroda in obsodi sistem, ki ga tlači in končno, kdo bo v svojem Domu čim dalj vzdržal okolje in življenje, za katero je Dom bil zgrajen. Čas dozoreva in nas na resno opozarja in kliče na delo.

Dokler bomo obletnice obhajali v tem duhu, bodimo veseli in pogumno glejmo naprej. Zakaj naši Domovi bodo trdnjave, kjer se zbirajo borce za svobodo domovine očetov, kjer se vzgajajo ponosni potomci tistih, ki jih ni okužila tuja učenost in svojega naroda niso hoteli prodati „velikemu bratu“, da jih je usušnjlj.

Zato vztrajajmo na naših sklepih in jih vsakokrat znova potrjujmo:

- v naših Domovih bomo vztrajno in načelno gojili slovenski jezik in kulturo ter ohranjali slovenske tradicije in običaje;
- V vzajemnem delu nas bo družila zvestoba našim vrednotam; zavest poslanstva, ki ga ima vsak član politične emigracije, bo v nas živo plamenela; zato nikdar ne bomo pozabili na to poslanstvo in na svoj izvor.

Vsak političen dogodek ima svoje zanimivosti, svoje posebnosti, razlagi in posledice. To pišemo, ko imamo pred očmi rezultate tukumanskih volitev. Ko je maja, letošnjega leta vsa država imela volitve predsednika, narodnih poslancev, pa provincijske in občinske volitve, so se v provinci Tucuman, najmanjši v državi, zasejeni na severu, obubožani in konfliktivni, odločali le glede vsedržavne usode. Provincijske volitve so moralni, po sodni odločbi, prestaviti za poznejši čas. Ta čas je nastopil, in lahko rečemo, da je bilo malo presenečenja.

ČEZ KRATKIH SEDEM LET

Tucuman ima svojo posebno zgodovino. Že izza kolonialnih časov je važno središče. Tam je bila leta 1816 oklicana argentinska neodvisnost, sladkorni trst jo je spremenil v važno središče, dokler niso moderni časi razvrednotili trst in sladkor. Poeticno jo imenujejo „vrt dežele“, zaradi posebnega podnebja in cvetoče zemlje.

V Tucumanu se je, še za časa prejšnje peronistične vlade začel boj proti gverilskim formacijam, kajti to provinco so „partizani“ izrabili za središče argentinske vstaje, ko je bila še v modi „fokalna“ gverilna teorija, in mestna gverila še ni žela poznejših izrednih uspehov.

Ko je okoli leta 1975 stanje postaleno, in so se kosi „osvobojenega ozemlja“ širili, je Peronova vdova, pod pritiskom oboroženih sil podpisala dekret za uničenje gverilnih skupin. Potem je prišel državni udar, in že poznana zgodovina vojaškega režima. A v tem času je bil za vojaškega guvernerja province imenovan general Bussi, ki je z trdo roko in močno voljo vzpostavil red, katerega si je narod zapisal globoko

v spomin. Pokazal je tudi precejšnjo socialno čutenje, kar je njegov ugled še povečalo.

Pa prešla je vojna vihra, Bussi je bil poslan v pokoj, prešel vojaški rezim in vrnila se demokracija. Kmalu je Bussi pokazal politični poklic, in že pri prejšnjih guvernerskih volitvah nastopil dejansko brez strankarske strukture, in žel lepe uspehe. Ko so bile sedaj oklicane provincijske volitve, so se tako radikalni kot peronisti strumno postavili proti njegovemu nastopu (strah ima velike oči, a včasih klub temu dobro vidi), in skušali po čudnih zakonih preprečiti njegov nastop, ali vsaj njegov uspeh. Guverner Domoto je te račune prekril, in garantiziral res svobodne volitve. Te volitve so pomenele, sicer nekoliko več kot po sedmih letih, povratek Bussija v sredino tukumanskega političnega življenja.

CELJ JE PRESTOL

Lahko si mislimo, da Bussijev načrt ne predvideva le zmago na domačih parlamentarnih volitvah. Kljub prepričljivemu rezultatu (ko pišemo te vrstice je dokončni izid še neznan), trenutno še nima večine v domači zbornici. A ves njegov napor je, prepričati Tucumance, da je pač on edino vredni kandidat, ko bodo čez dve leti volitve za guvernerja. Dejansko, in če ne bo kakih posebnih izrednih dogodkov, mu guvernerski prestol ne more uiti. Razložimo:

Bussijeva zmaga na nedeljskih volitvah je potekla v posebnem okolju vsestranskih peronističnih zmag širjeni države. Najprej Rio Negro, kjer kjer so bili še na oblasti radikalni, vzporedno v Santiago del Esterero. Zmagoviti peronizem povsod napreduje, po okriljem Menemovega karičnatičnega lika, v Tucumanu pa se je dvignil divši vojaški guverner, in s domala novo politično strukturo dosegel prepričljivo zmago.

Zmaga je še toliko bolj važna, ker so to pot uporabili takojmenovani zakon „de lemas“. Vsaka stranka (lema-geslo) lahko predstavi več kandidatov, katerih glasovi se potem seštejejo. Zmaga končno najbolj voljene kandidat najbolj voljene stranke, čeprav je morda osebno dobil izredno majhno število glasov. Ta sistem

zmaguje v teži čudni povezavi, ki je bolj oportunistična, kot pa vodenčik skupnim ciljem.

V takem ozračju se bliža datum 10. decembra, ko bi se dejansko šele moral izvršiti preložitev oblasti. Pač, tisti dan bodo nastopili novovzvoljeni poslanci, in bo peronizem v obeh zbornicah dobil lastno večino. Seveda, če upoštevamo nejasno stanje v stranki, to še ne bo pomenilo, da bo imela vlada proste roke. Položaj bo, v nekaterih ozirih, še težji.

SOJENJE TOLSTOJU

2. oktobra se je pričela v Londonu sodna obravnava proti Nikolaju Tolstuju, ki jo je sprožil lord Aldington, češ da je oškodovano njegovo dobro ime zaradi „klevet“, da je vrnil Kozake, Slovence in druge v roke komunistov, ki so jih nato pobili.

Londonski listi imenujejo to sojenje kot „angleški Nürnberg“. Mislijo, da bo trajalo kakih deset tednov. Prve dni je tožnikov avdovat skušal narediti vse, kar je bilo v njegovi točki, da bi prikazal lorda Aldingtona — Tobyja Lowa v kar najboljši luči. Ta je bil ob koncu vojske najmlajši brigadir v angleški vojski, bil je pozneje tudi minister in podpredsednik konservativne stranke in je rektor kolegija v Winchesteru.

Med zasljevanjem pa je Low izpadel za angleške časnikarje kot razdražljiv starček, ki se jezi na nasprotne stran, ko mu je ta uspela dokazati nekaj protislovij. On insistira, da je vedno delal po nalogu višjih poveljstev.

Debata teče tudi o datumu, kdaj je Low zapustil Avstrijo. Nekoč je dejal, da je bilo to 29. maja 1945, sedaj trdi, da je bilo 23. Važno je zato, ker je 23. maja pisal njegov 5. korpus komandi, naj se mu puste proste roke in da lahko uporabi tudi silo, da „izvrši ustni dogovor s Sovjeti“. Gre za to, ali je to pisal on ali njegov trditve v nasprotstvu z nekaterimi dokumenti.

Sojenje se nadaljuje.

Slovenščina - moj jezik

IZ RODA V ROD

Slovenija, dežela petja in vriskanja. Tako jo je opeval Cankar. Ven dar je bilo vriskanje večkrat bolj podobno bolestnemu kriku kot izrazu veselja. Naš človek je čustven in tege ne skriva. Naša narodna pesem je spremajala človeka od zibel do groba, vse vesele in žalostne trenutke posameznika in družbe moremo opisati z narodno pjesmijo. Kot bi slikali z najlepšimi barvami, kar jih premore slikarska paleta.

Prisluhnimo najpreprostejši otroški pesci: „Na planincah sončeve sije“, pa bomo že zadržali planinski zrak, zračutili pod nogami svežo, rosovno travo, zaslišali ptičje škrebetanje v visokih smrekah, oči nas bodo zasele od čistih sončnih žarkov ob robu visokih skal. Narodna pesem se je ohranila iz roda v rod prav zato, ker izraža najbolj prisrčna občutja. „V srcu ji je vstal nemir...“ Preproste besede, a so neprimerno močnejše kot če bi rekli: „pomislila je, spomnila se je...“

Pustimo, da nas narodna pesem spremi in vodi vse dni. Tudi v zadrugah, ob udarcih, v strahu ali negotovosti nam že del melodije pomaga premagati prvi napad živčnega pretresa. Kaj šele ob izbruhu veselja, navdušenja, ob zmagi ali uspehu! Narodna pesem nas zadovoljuje, obenem pa utruje našo domačo govorno. Posamezne besede in skupine besed veže v krepke izraze, preprosta melodija pa vse povezuje v zaokroženo celoto.

Dajmo naši narodni pesmi v svojem življenju primerno mesto. Pomaga nam bo izražati, kar čutimo, v njej bomo našli olajšanje v težavah in pomirjenje v preveč razgretih trenutkih. Beseda nam bo lepše tekla, saj pesem nam poleg besedila posreduje pravilno naglašanje, širjenje ali oženje glasov. Med nami je narodna pesem močna vez: stopimo v krog, zlijmo glasove kot so jih zlivali naši predniki že kdove od kdaj. Samo od nas je odvisno, kako bodo Slovenci čez sto let in še čez

tukaj in tam in kjerkoli bodo z enakim veseljem in zadoščenjem prepelovali, zajemali iz bogate zakladnice, kakršne nima ves svet!

Milena

ZVEZA SLOVENSKIH MATER IN ŽENA

Ameriški Halowe'en

Ob zaključku letošnjega meseca junija smo presenečeni zasledili novice, da so se tudi v Ljubljani, na Žalah, okoli lipe sprave, spomnili naših pobitih domobranov, vseh naših žrtev, ki so darovali svoje življenje za Boga in domovino. V mislih, in molitvah smo bili zraven — saj je končno le vzplamela lučka na — do sedaj nepriznanih grobovih! Po dolgih letih se počasi vrača tudi doma — spoštovanje tistim, ki so bili zaničevani in — mir tistim, ki ga do sedaj niso imeli!

Uhajajo pa mi tudi misli na vseh tistih, 44 let, ko smo se morali — mi zdomeči — navajati na življenje druge domovine in se spominjati naših žrtev po vseh celinah sveta. Nosili smo sliko pokojnega očeta, sina, brata in zaročenca — s seboj v službo, v šolo ali pa jo hranili doma. Tudi mi po svetu smo ostali bičnici. Tale dogodek, ki mi je živo ostal v spominu, naj to potrdi.

Pred dobrim letom sem doživel Ameriški Halowe'en, po naši pust ali karneval, katerega v Ameriki in Kanadi praznujejo na predvečer Vseh svetih. Kakšno naključje! Že mesec prej lahko vidiš po vseh vetrinah in izložbah pustno maskarado in raznovrstne maske — prevladujejo pa mrtvja strašila. Tudi domove okrasijo z izrezanimi bučami. V sredino buče postavijo majhno električno luč v obliki svečke, da tako razsvetljuje oči in zarezane zobé, ki ponoči straše mimoidoče. Mladina in starejši priejajo pustne veselice po raznih klubih. Na sam „Halowe'en“ pa je navada, da ma-

škarje — otroci hodijo od soseda do soseda — kot včasih pri nas domači koledniki. Napravljeni so v različne pustne kostume in kakšni prav po teatralno zaigrajo svoje vloge ali deklamirajo pesmico. Vsak ima v roki vrečko, pripravljen to za priliko, in vanjo je treba natresti sladkarje: razne bombončke, lizike, čokolado, itd. Potem med seboj prešetajo, kdo jih je bolj obdaril — prava otroška razigranost, kateri se nasmiješ od srca.

Pri moji dobri prijateljici in srodnici v New Yorku so tudi pozvani. Po pustni predstavi in najinem smehu jim je natresla polno sladkarje v vrečki. Odšli so zadovoljni in veseli. Ko pa je za njimi zaprla vrata, me je pogledala s solznicimi očmi in videla sem tudi na njenem obrazu masko. Dejala mi je: „Poglej, že skoraj 40 let se moram ravnat po tukajšnjih navadah, v srcu pa molim in prižigam svečko pokojnemu bratu domobranu, ki je bil vrnjen in grozno mučen; pokojni mami, ki je po tem dogodku ostala žalostna do konca svojega življenja; očetu, ki je rajši dotrpel doma, kot pa bi užival tale ameriški „Halowe'en“. Za nas je ta dan: VSEH MRTVIH DAN — DAN VSEH SVETNIKOV.“

Postalo mi je vse jasno, razumevala sem bolečino slovenske žene, ki živi v Ameriki, ki so jo primorali navaditi se na „Halowe'en“. In zdaj premisljujem: „Kje je zasajena tista lipa, pod katero bi lahko ohladili to tiho, dolgotrajno trpljenje?“ Postalo mi je vse jasno, razumevala sem bolečino slovenske žene, ki živi v Ameriki, ki so jo primorali navaditi se na „Halowe'en“. In zdaj premisljujem: „Kje je zasajena tista lipa, pod katero bi lahko ohladili to tiho, dolgotrajno trpljenje?“

M. R. P.

SLOVENCI V SVETU

SLOVENSTVU V PONOS

Revija „BID“, ki jo izdaja Medameriška banka za razvoj v Washingtonu, v mesecu avgustu prinaša poročilo o napredovanju našega rojaka dr. Andreja Bajuka iz Mendoza, ki je že več let uslužben pri tej banki:

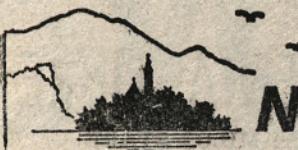
„Andrej Bajuk, funkcionar BID od leta 1976, je postal šef pisarne predsednika banke.“

Doslej je Bajuk deloval kot generalni svetovalec v odseku za finančne operacije, še prej v podseku za analizo industrijskih načrtov, svetovalec podpredsednika banke.

Bajuk, ki je argentinski državljan, je bil rojen v Jugoslaviji. Diplomo javnega računovodja je dobil na državni univerzi v Mendozi. Naslov Master na univerzi v Chicagu, ter spet Master in doktorat iz agrarne ekonomije na Kalifornijski univerzi v Berkeley.“

Prijatelju dr. Andreju Bajuku, zvestemu naročniku našega lista, ki imenovanju čestitamo in želimo veliko uspeha.

porabljajo Urugvajci že dolgo na vseh svojih volitvah. Ima prednost, da se stranke ne utrujajo v dolgih in krvavih notranjih volitvah, ker itak lahko kandidira vsak. To je bila rešitev za tukumanske peroniste, ki so kravo skregani, kar bi jih skoraj stalo guvernarje napram radikalom na prejšnjih volitvah. A Bussi je posekal z enotno kandidatno listino, tudi skupek peronističnih listin, zlasti v prestolnici, medtem ko je notranj

NOVICE IZ SLOVENIJE

NOVA GORICA — Kopanja v Vipavi ne priporočajo, razen ob izviru. Bilje, Orehovlje, Renč in Zološče so med tistimi kraji v novogoriški občini, kjer je v reki Vipavi poleti pogosto kar precej kopalcev. Prav pri teh krajih so strokovnjaki novogoriškega zavoda za socialno medicino in higieno pred kratkim spet vzeli vzorce vode. Analize so pokazale, da reka Vipava ni primerna za kopanje. Čista je pravzaprav le še pri izviri. Voda reke Soče je za kopanje primerna; zavod pa ne priporoča kopanja v Soči v bližini Anhovega. V rekah Idrije in Nadiži je, kot so pokazale zadnje analize, v vodi poniekod že večje število bakterijskih klic, vendar niso patogene.

LJUBLJANA — Turistov je bilo v letosnjih prvih šestih mesecih nekaj manj kot lansko leto; po številu prenočitev je bilo tujcev za 5 odstotkov več, domačih „zaspancev“ pa deset odstotkov manj. Največ je bilo Nemcov, nato Britancev, Avstrijev in Italijanov. Zelo je naraslo število Rusov, saj jih je letos bilo za 36% več kot lani. — V poletnih sezoni pa tudi niso bili ravno navdušljivi rezultati, ki pa, kot pravijo, niso pripisati le cvetenju alg v morju.

ŠMARJE PRI JELŠAH — Najstarejša slovenska lokalna radijska postaja, Radio Šmarje pri Jelšah se je spet oglasila. Neurje in strela sta namreč močno poskodovala nov oddajnik na Boču, tako da so morali Šmarčani prekiniti oddajanje, strokovnjaki Radia Ljubljana pa so se lotili popravila.

LJUBLJANA — Kopalna sezona v ljubljanskih kopalniščih je bila na meji katastrofe. Julijsko slabo vremeno je pregnalo kopalce iz kopalnišč. Šele tretji sončni dan so kopalnišča ponavadi dobro obiskana. Ker morajo biti voda in osebje kopalnišč vedno pripravljeni, so vzdrževalni stroški visoki in se ne pokrijejo z obiskom.

GROSUPLJE — Mravljinčkanje. Pod to novo slovensko besedo, ki jo bo gotovo moral zajeti Slovar slovenske knjižnega jezika v svoji naslednji izdaji, se je na šolskem dvorišču v Ivančni Gorici dogajalo otroško ravanje med počitnicami enkrat na teden.

LJUBLJANA — Skoraj 43 milijonov potnikov je šlo v prvih šestih mesecih čez slovenske mejne prehode. Skoraj tri tisoč Jugoslovjanov in 1400 tujcev je bilo z neveljavnimi

potnimi listi. Tuje policije so prav tedaj, ko je bilo na meji veliko dela, vrnile organom za notranje zadeve 360 državljanov, ki iz različnih razlogov niso zaščeleni v tujini. Gre pretežno za klateže in prložnostne delevace, med njimi pa je tudi veliko takšnih, ki so se v tujini preživljali s kaznivimi dejanji. Večina vrnjenih je bila iz drugih republik.

LJUBLJANA — Klateži so posebnost Ljubljane in, kot kaže, jih bo vedno več. Za socialne delavce so brezdomci, za policijo klateži. V letošnjem polletju je bilo 2798 primerov klišenja javnega reda in miru. Zaradi klatenja pa so obravnavali 119 ljudi. Od teh je bilo 76 starejših od 30 let, 21 mlajših od 30 let, ostali pa so bili mlajši od 25 let.

PIRAN — Potapljač Zvone Kralj je v globini 21 metrov našel užitno klapavico (Dagnjo ali pedoča) — velikanko. Merila je 21 centimetrov v dolžino in dobrih 10 centimetrov v širino. Strokovnjaki ocenjujejo, da je glede na globino školjka rastla vsaj 15 let. Običajno prodajo dagnje dolge po šest ali sedem centimetrov.

LJUBLJANA — Orkester The American Winds Concert Band iz Westforda v ZDA je nastopil na Jurčičevem trgu ob Čevljarskem mostu v Ljubljani. Gre za 34-člansko zasedbo, ki ima v svojem programu lahkojnejšo klasično glasbo, popularne broadwayske melodije in Dixie jazz.

UMRLI SO OD 25. do 29. sept. 1989:

LJUBLJANA — Stane Vokal st.; Jože Praprotnik, 91; Marija Eržen roj. Večko; Ivan Tome; Terezija Čubelj; Jože Novak; Anton Hudej; Julijana Ovenc roj. Žerovnik; Marija Perko; Majda Mica roj. Horvat; Vinko Tivadar; s. Deodata-Vera Kump, 94; Matija Moškič (Juršetov ata); Milena Levstek; Marija Jager; Ana Kukec roj. Mastnak; Mara Šušnjara; Franc Pucihačar st.; Ivanka Jančar (Boškajeva Johanca); Ela Vrčina roj. Hafner; Jurij Ašič, 58; Klemen Mat, žpk.

RAZNI KRAJI — Ciril Majcen, 72, Šentjaž; Anton Kočvar, Koper; Leopold Tavželj, Kamnik; Stane Koštomač, Celje; Milena Reboli, Kranj; Marija Završnik roj. Flander, Bled; Pavla Štembal, 64, Ljuka vas; Jože Levstik, Dolnja Straža; Rudolf Bantan, Zagorje.

UMRLI SO OD 30. sept. do 5. okt. 1989:

LJUBLJANA — Sonja Mavrič roj. Šircar; Pavla Jagodič; Fanči Felicijan roj. Prijatelj, 91; Fani Tratnik; Lea Mazi; Magda Schmidt; Jože Mlakar; Viljem Šander; Hilda Povše roj. Schwarz; Kristina Jelnikar roj. Cebin; Ema Koprivec roj. Sedovnik; Lojze Erjavec; Ruša Medved roj. Koch, 87.

40 let zpora

V soboto, 21. oktobra zvečer je sanmartinski pevski zbor s posebnim za to priložnost naštudiranim pevskim koncertom slovesno proslavil 40 let svojega delovanja v sanmartinski skupnosti.

Izkušnje iz naše narodne zgodovine nas učijo, da narod — vsaj slovenski — toliko časa živi in obstaja kot samostojen narod, zlasti pa kot samostojna narodna zavedna manjšina izven svojega matičnega ozemlja tako dolgo, dokler v pevskih zborih in v družinah še ima navado peti svoje stare narodne pesmi. Ko se iz kake vasi npr. na južnem Koroškem umakne slovenska pesem, zlasti v cerkvah, na ljudskih odrih in družinah, je to najvidnejši dokaz, da je ona vaška skupnost za slovenski narod izgubljena za vedno, da je naša narodnostna meja potisnjena za eno vas proti jugu. Zato je toliko bolj razveseljivo in za naš narodni obstoј pomembno, da že od prvih mesecev naše naselitev v tej zemlji in kjerkoli po svetu danes, več kot 40 let po našem naglem odhodu iz rodne domovine, povsod, kjer živijo kolikor toliko številne slovenske skupnosti, še danes ob nedeljah doni s korov slovenska pesem in slovenski zbori nastopajo tudi med krajevnimi neslovenskimi v javnosti upoštevanimi in cenjenimi pevskimi

okraju La Boca, cerkveni koncert v buenosaireskem predmestju Villa Adelina, Slovenski božič v cerkvi buenocaireškega predmestja Ciudadela, predvsem pa je poživljal s svojim petjem prireditve Škuljeve Slovenske besede.

V letu 1954 je vodstvo zpora prevezel pevovodja Vinko Klemenčič, pod čigar takstrik so se tudi vršili koncerti in nastopi na raznih kraji takoj pred slovenskimi kot tudi argentinskim poslušalci. Ob nastopu dve leti trajajoče krize v zboru je vodstvo zpora do rešitve vodil Tine Duh, seveda le kot izhod za silo. Po omenjeni krizi je vodstvo ponovno prevzel Vinko Klemenčič. Po nekaj časa ponovljeni krizi je zbor — tudi začasno — vodil Slavko Rupnik.

Po smrti Matilde Kogovšek je so delovanje pri orglji prevzela Marjeta Smersu-Boltežarjeva. Leta 1973 je zbor s slovesnim priložnostnim koncertom v sanmartinskem Slovenskem domu obhajal 25-letnico svojega obstoja in za slovenstvo zaslužene delovanja.

Za Slavkom Rupnikom je zborovo vodstvo ponovno prevzel Vinko Klemenčič, po njegovem dokončnem umiku ga je za nekaj let nasledil Rok Fink, danes pa ga vodi Janez Mežnar, pod čigar spretnim vodstvom je zbor vsestransko napredoval in se ustavil. Dokaz za to ugotovitev je ravno zadnji, v teh vrsticah opisani jubilejni koncert, ki so ga Slovenci, pa tudi nekateri Argentinci, poslušali

Praznik v San Justu

Letos je Naš Dom v San Justu praznoval svojo obletnico v nedeljo, 8. oktobra s celodnevno prireditvijo, kakor je že običajno. Slavnost se je pričela zjutraj v sanhuški stolnici z mašo, ki jo je daroval prelat dr. Alojzij Starc in pri kateri je pel mlađinski zbor pod vodstvom Andreja Selana. Polna cerkev Slovencev se je tako zahvalila Bogu za srečno preteklo leto ter ga prosila za pomoč vnaprej.

Po maši so Slovenci v gručah odšli v bližnji Naš Dom, kjer se je pričel jutranji kulturni program. Najprej sta bili dvignjeni obe zastavi ob petju narodnih himen in ob prisotnosti predstavnikov vseh slovenskih domov, nato pa se je v spodnjih prostorih pričel spored z govorom predsednice Našega doma Pavle Lipušček, ki je pozdravila goste. Ob napovedovanju Emila Urbančiča je najprej zapel otroški zborček tri pesmice: Bela Cesta, Dekle in Tam kjer teče bistra Zila. Zbor je pripravila in vodila Anica Mehle, pri orgliah pa je sodelovala Andrejka Selan.

Odlčni Mlađinski zbor je pod dirigentom Andrejom Selanom zapel vrsto pesmi, ki so bile posvečene pokrovitelju Marku Bajuku, ki jih je zapisal in so bile izdane v knjigi Še bomo peli. Pesmi so bile: Veselja dom, En hribček, Moj očka in Čukova ženitev. Zatem je spregovoril Lojze Rezelj, ki je navezel ob tej priliki govor o ravn. Bajuku in tudi pripovedil njegovo knjigo pesmi, ki so jo

potem kupovali zbrani gostje.

Zbrane je pozdravil tudi dušni pastor dr. Alojzij Starc ter gost iz Slovenije Tončka Gnidovc. Potem je bil za prisotne pripravljen bogat zajtrk.

Tudi opoldne so sanbuške gospodinje pripravile obilno slavnostno koso, ki so se ga udeležili domačini in gostje ter ostali še dolgo v prijetnem pogovoru.

Proti večeru se je pričel glavni del programa, na katerega je prišlo veliko rojakov, ki so napolnili dvorano.

Predsednica Pavla Lipušček je pričela program, nakar je dr. Julij Savelli nagovoril zbrane. Njegov govor skoraj v celoti objavljam na 2. strani.

Kot zaključek so mlađi uprizorili veseloigr Franco Lipaha: Glavni dobitek. Sicer je bila res vesela igra, a kdor je hotel, je lahko v njej tudi našel nekaj satiričnih prizorov, ki bi bili tudi nam v premislek. Vsa igra je tekla hitro, brez zastojev in razgibanost je vselej pritegnila občinstvo. Gotovo je za to imel največjo zaslugo režiser Frido Beznik, ki je ustvaril to igralsko družino že pred leti in ki se ji pozna, da redno vadí. Beznik je tudi dobro razporedil prostor in dogajanja ter dal tempo. Pri tem je seveda pomagala bogata scena scenografa Toneta Oblaka in sanhuški fantov.

Ozrimo se še na posamezne igralce: Janez Belič je pravšno vlogo očeta dobro odigral. Manjka mu le še glasovne variacije. Lučka Draks.

trovala sta Pavlinka Voršič in Jure Komar.

V Bariločah pa je bila krščena Vesna Maria Sterle, hčerka Karla in Helene roj. Rode. Botra sta bila Marjan in Veronika Grohar. Krstil je g. Branko Jan.

Krst je bil Julian Ignacij Conde sin Julija in Marije roj. Dolinšek. Botrala sta Nevenka Golob roj. Vidmar in Pablo V. Conde.

Srečnim staršem iskreno čestitke!

Poroča: V katedrali v Santiago del Estero sta se 28. oktobra 1989 poročila inž. Marko Kočar in Alba Gloria Altamiranda. Čestitamo!

Poroča: Dne 4. novembra sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Ivo Smrdelj in gđ. Irena Loboda. Priče so bili: nevestini starši Marjan in ga. Albinca Loboda, ter ženinova mama ga. Marja in brat Jože Smrdelj. Poročne obrede je med sveto mašo, pri kateri je pel mlađinski zbor iz San Justa, ob aščenci dušnega pastirja Jožeta Škerbera opravil delegat Alojzij Starc. Čestitamo!

Smrti: Umrla sta v Slovenski vasi France Baydek (78 let) in Anton Mehle (76 let). Sorodnikom naše iskreno žašča!

lerjeva — Matilda je že stará znaka in spretna ter neposredna v igraju. Dosedaj svojo najboljšo vlogo je podal Boštjan Modic kot razigran, vesel mladenič. Karikirani par Simona in Agate sta zelo posrečeno in v pravi meri karikature odigrala Ivo Urbancič ter Ivana Tekavec. Bankirja Babača je Janez Marinčič podal umirjeno in prepričljivo, kakor tudi Lučka Jereb kot njegova hčerka. Odlična postava branjeve Marjete, ki jo je utelesila Cilka Bregar, je pritegnila vso pozornost gledalcev, kakor tudi Blaž Miklič, ki je svojo sicer stransko vlogo izdelal zelo prepričljivo in dovršeno. Krajsko vlogo je dobro izpeljala še Lučka Oblak kot Ančka ter dijaki Dani Zupanc, Pavel Selan, Pavel Erjavec, Dani Lovšin in Franci Grilj.

Luči in zvok sta v redu upravljala Pavel Malovrh ml. in Janez Jereb ml. Obilno ploskanje je nagradilo odlično igro in mlade igralce, nato pa se je v dvorani razvila pogovor pri poigranih mizah, ob igranju orkestra Hrast pa so se lahko tudi zavrteli pari.

33. obletnica Našega doma se je tako v splošnem zadovoljstvu zaključila. Pričenja se novo leto dela za slovenstvo.

TDml

PISMA BRALCEV

MISLI K ČLANKOMA
„V POZDRAV ZDRAVLJICI“
IN „ŽEJNI ČEZ VODO“

V obeh omenjenih člankih v naslovu je mnogo netočnosti in mnogo napačnih sklepanj. Zato bi rad napisal nekaj opomb.

Če smo res demokrati in nasproti sedanjega režima v Sloveniji, ne smemo pod nobenim pogojem priznati ukrepov in zakonov sedanja vlade in sedanjega slovenskega parlamenta. Niti vlada in niti parlament ne predstavlja resničnega javnega mnenja Slovencev. Ali so bili ti „voditelji“ in „narodni predstavniki“ izvoljeni na svobodnih in demokratskih volitvah? Jasno je, da so vse volitve v takozvani „republike Sloveniji“ bile stodostotno antidežarske. Vsi sklepi teh vlad in parlamentov za nas demokratične in protikomunistične Slovence so neveljavni, ker jih ni izbral ali potrdil narod, oziroma svobodno izbrani narodovi zastopniki. To velja tudi za „Zdravljico“, čeprav je Prešernova. Zato „Zdravljica“ ni in ne bo slovenska himna vse dotlej, dokler je ne bo izbral svobodni slovenski parlament. Do takrat je naša slovenska himna „Naprek, zastava Slave“, če nam je to dejstvo všeč ali ne.

Glede članka „Žejni čez vodo“ bi pa odgovoril prijatelju Tonetu Brulu sledče:

Vidi se, da Tone Brulc prav malo pozna slovensko zgodovino in še manj, kako je prišlo do 1. decembra 1918. leta. Zedinjenje ali ustanovitev prve Jugoslavije ni bil noben diktat ne od zunaj in še manj prisilna okupacija Slovenije. Moj pokojni oče je bil član slovenske delegacije, katero je imenovala slovenska vlada pod predsedstvom Josipa Pogačnika. To slovensko zastopstvo, v katerem so bili zastopniki vseh slovenskih strank in slojev je v imenu slovenskega naroda podpisalo zedinjenje s Hrvaško, Srbijo in Črno goro v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dejstvo, da ni bil prisoten dr. Korošec, pa ne spremeni legitimite zastopstva Slovencev in njihovega podpisa za zedinjenje.

Prijatelj Tone, Slovenija ni bila okupirana nasilno po Srbih. Ne vem, kje si vzel to misel. Za nas Slovence vse dotlej, dokler ne bo slovenski narod na svobodnem plebiscitu svobodno odločil drugačno rešitev za Slovenijo je in bo Slovenija del Jugoslavije, čeprav to morda ni nekaterim všeč. Nobeno pišanje slovenskih revij in časopisov in tudi nobeni ukrepi ali zakoni v Sloveniji, dokler bo partija na vladu, niso veljavni za nas demokratične in protikomunistične Slovence. Le kadar bo v Sloveniji zavladala demokracija in bo slovenski narod po svobodno izvoljenih zastopnikih lahko odločil o usodi slovenskega naroda. Takrat še bomo slovenski demokrati priznali suvereno voljo slovenskega naroda.

Jože Lovrenčič

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Krsti: Dne 30. septembra je bil krščen v cerkvi San Isidro Labrador Friderik Martin, sin Monike Ilvento in Miha Penšuh. Krstil je g. Branko Jan.

MALI OGLASI

PRODAJA

Prodam Chalet v Miramaru po ugodni ceni. T. E. 441-5111.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implanter osoe-integrados; sreda in petek od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. B - San Martin - T. E. 755-1353.

ARHITEKTI

Andrej Duh - načrti, gradnje in vodstvo del v mestu in okolici; nepremičinski posli - P. Moreno 991, 5. nadstr. "C", Bariloche, T. E. 0944-20733.

TURIZEM

Potovanja, skuoške ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjetka Šenk. - T. E. 762-2840.

ADVOVATI

dr. Vital Ašič - odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro. T. E. 743-5985.

dr. Franc Knav - odvetnik; ponedeljek, torek, petek od 16 do 20. Tucuman 1455 9. nastr. "E", Capital - T. E. 45-0320 in 46-7991.

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovačič. - T. E. 765-1632.

REDECORA - celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavesne, tapete, preproge. - Bolivar 224, Ramos Mejia - T. E. 654-0352.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel - T. E. 664-4374.

Alpe Hagar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

TRGOVINA

Delicatesa Franc Vester - Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - private - trgovske - industrijske - odboritev načrtov - Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel - T. E. 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 325-2127.

Kreditna zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR
Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO
Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gd. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN - Slovenski dom - Córdoba 129 T. E. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic **A** 150. za enkratno objavo, za vsak mesec - 4 številke - **A** 500.-

37. SKUPNI MLADINSKI DAN

1949 - SDO-SFZ - 1989

12. novembra NAŠ DOM - SAN JUSTO

8.00	sv. maša v sanhuški katedrali
9.30	dviganje zastav
	nato zajtrk
10.00	do 15.00 skupne igre
(keglanje, namizni tenis, obojka, papi-fútbal)
13.00	kosilo
15.30	18.00 finale turnirja obojka SDO-SFZ
19.15	kulturni program
	prosta zabava ob zvokih orkestra

PRISRČNO VABLJENI VSI, KI SE ČUTIJO
MLADE.

POČITNIŠKI DOM DR. R. HANŽELIČA

sporoča vsem rojakom, ki žele preživeti počitnice v kordobskih planinah slednje:

Stroški za stanovanje in hrano na osebo, upoštevajoč razlike pri stanovanju vplačano v SLOGI do 15. decembra 1989 znašajo:

	Odrasli	Otroci od 12 do 18 let	Otroci od 6 do 12 let	Otroci od 2 do 6 let	Otroci od 1 do 2 let
I. Stare stavbe	A 3.300.-	A 2.925.-	A 2.080.-	A 1.275.-	A 480.-
II. Chaleti	A 4.300.-	A 3.900.-	A 2.870.-	A 1.800.-	A 820.-
III. Nova stavba	A 4.950.-	A 4.380.-	A 3.290.-	A 2.040.-	A 1.150.-

Dojenčki zaston!

POPUST: na 3. in 4. otroka 5 %, od 5. otroka naprej 10 %.

Močnost vplačevanja s kartou SLOGA.

Po 15. decembru 1989 se računajo stroški za brano in stanovanje po dnevnih cenah.

Pismene prijave poslati na: Počitniški dom dr. R. Hanželiča

R. L. Falcón 4158 Buenos Aires.

Za informacije so vam na uslugo: France Rant tel. 629-3016 in

Ivan Jerman tel. 769-0976

Slovenci v Mendozi

Štiri desetletja so pretekla, od kar smo 21. avgusta 1949 v Mendozi ustavili svoje Društvo Slovencev.

Za to kar veličastno proslavo smo se rojaki v Mendozi po vseh svojih močeh prizadevno pripravili. Okoliščine so nanesle, da smo prireditev prestavili za mesec dni — v septembra.

Za uvod v proslavo je Društvo pričelo z delom že preje, ko se je pričel za otroke, za mlade in za odrasle peteroboje (tarok, šah, „truco“, pool in namizni tenis). Življenje v našem Domu je seveda s tem za iste dni izredno oživilo.

3. septembra pa se je začel natečaj o splošni slovenski kulturi in zgodovini s 24 vprašanji.

Proslava sama je bila določena za nedeljo, 17. septembra.

Za skupno mašo so udeleženci dvorano-kapelno povsem zasedli. Izredno pomemben priložnostni govor je imel med mašo naš dušni pastir Jože Horn.

Po maši smo takoj nadaljevali s spominskim sporedom. Napovedovalec je bil Miha Bajda, društveni kulturni referent.

Za uvod je zbor pod vodstvom prof. B. Bajuka zapel Prešernovo Zdravljico (St. Premrl). V nabito polni dvorani je nastopilo navdušeno razpoloženje.

Sledil je spominski govor Staneta Grebenca:

V letih 1947 in 1948 so prišli prvi rojaki v Mendozo. Med njimi župnik Ivan Caserman. On je prevzel

skrb za versko življenje med novo naseljenimi rojaki in z nekaterimi sorojaki pomagal ljudem v začetnih težavah, pri iskanju stanovanj in zaposlitve.

Kmalu se je sestal pripravljalni odbor društva, katerega predsednik je bil Emil Stumberger, tajnik prof. Božidar Bajuk in blagajnik župnik Caserman.

Pripravljalni odbor je sestavil pravila, dobil potrebna dovoljenja pri oblasteh in sklical za 21. avgusta 1949 ustanovni občni zbor.

Namen društva bo: a) Združevati vse slovenske priseljence v mendoški provinci; b) Nuditi svojim članom socialno in moralno pomoč; c) Braniti interese svojih članov in jim dajati pravne in poklicne nasvete; č) Gojiti verske, narodne in kulturne vrednote; d) Pomagati članom v novih razmerah v zadevah kot so: znanje jezikov, poznejše tukajšnje kulture in v gospodarskih zadevah; e) Dosegati katerokoli druge cilje, ki so po zakonu dovoljeni.

Pravila so bila z nekaterimi spremembami sprejeta in veljajo še danes.

Izvoljeni prvi odbor: predsednik, ravn. Marko Bajuk; podpredsednik, Pavel Božnar; tajnik, Janez Triler; blagajnik, Franc Štern; odbornika: Jože Bajda in Anton Marušič; vodja pisarne, prof. Božidar Bajuk; nadzorni odbor: Karel Kavka st. Emil Stumberger, Ernest Hirscherger.

Z ustanovitvijo društva je bila postavljena baza, na kateri je slonelo

in še danes sloni vse organizirano delovanje skupnosti: pevski zbor, dramatski odsek, posmrtninsko zavarovanje; šola in tečaji, vse kulturno in prosvetno delovanje. Tudi mladinske organizacije so bile mnogokrat deležne moralne in tudi ekonomiske pomoči društva. Prav zato lahko rečemo, da je društvo naša osrednja organizacija.

Društvo je s pomočjo vseh rojakov, ki so bili voljni pomagati, v letih svojega delovanja postavilo naši skupnosti Dom, v katerem imamo možnost vsestranskega delovanja; celo bogoslužje se v njem opravlja.

Po govoru so nas veselo presenetili naši otroci šolskega tečaja z dvema pesnicama. Ob spremljavi Marjan Bajda so zapeli „V dolinci prijetni“ in „Na planinah luštniči“. Kakšno zadoščenje vsem starejšim ob poslušanju iz „najmlajših gril“ odmev iz domovine!

Nato sta nam Maruška Štirn in Matjaž Grintal deklamirala dvogovor „Babica, povej!“, v katerem vnuček sprašuje babico, zalkaj ji pravijo „extranjera“.

Ganljiva je bila točka, ko smo poslušali prisrčne in vzpodbudne pozdrave rajnega Karla Mauserja, ki nam jih je bil na traku postal iz Buenos Airesa l. 1972, ko so mu okoliščine onemogočile osebni obisk v Mendozi.

Pred navzočje je nato stopil Janko Štirn in dramatično deklamiral Ludvika Cegnarja pesem „Svoj jezik“.

Nadaljeval je s sporedom zopet zbor, ki je zapel našo tako simbolično pomembno in aktualno pesem „Li-pa zelenela je“; vsem je segla v sr-

OBVESTILA

SOBOTA, 11. novembra:

Seja Profesorskega zbora Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 9. uri.

NEDELJA, 12. novembra:

Skupni mladinski dan v Našem domu v San Justo s celodnevno prireditvijo.

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SOBOTA, 18. novembra:

Zaključna prireditve Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 16.30.

NEDELJA, 19. novembra:

V Slovenski vasi 30-letnica slovenske cerkve Marije Kraljice. Sv. maša bo ob 11.30, ob 16.30 pete litani.

Tombola v San Justo.

SOBOTA, 25. novembra:

Pivo veselica v Carapachayskem domu.

Zvezna Slov. mater inžena — Rožično srečanje v kuhinji ob 14. v Slovenski hiši.

NEDELJA, 26. novembra:

Spominska proslava ob 30 - letnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana ob 17. uru v Slovenski hiši.

NEDELJA, 3. decembra:

Prvo sv. obhajilo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30.

Rožmanov dom — odkritje spomenika naši materi.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debéjak

REDACCION Y ADMINISTRACION: